

השגה על החלטת הוועדה לבדיקת מינויים בעניינו של יאיר שמיר

הצעה להחלטה

מחליטים,

בהתאם לסמכות הממשלה לפי סעיף 18(א) לחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה – 1975, לקבל את ההשגה שהוגשה על ידי שר הביטחון על החלטת הוועדה לבדיקת מינויים מכוח אותו חוק ולקבוע כי יאיר שמיר הוא בעל כישורים מיוחדים המאפשרים את מינויו לדירקטור בחברת התעשייה האווירית בע"מ, לאור ניסיונו וכישוריו כפי שהוצגו לפני הממשלה על ידי שר הביטחון.

דברי הסבר - השגה

רקע כללי

1. ביום 30.10.16 דנה הוועדה לבדיקת מינויים ("הוועדה") במועמדותו של מר יאיר שמיר לתפקיד דירקטור בחברת התעשייה האווירית בע"מ ("תע"א") לבקשתם של שר הביטחון ושר האוצר, והחליטה שלא להמליץ על מינויו של מר שמיר לתפקיד כפי שיפורט להלן:
 - א. לפני כשנה וחצי, דנה הוועדה במועמדותו של שמיר לדירקטוריון חברת נתיבי תחבורה עירוניים בע"מ (להלן: "נת"ע") ומצאה אז, כי מר שמיר עונה על דרישות ההשכלה והניסיון הקבועות בסעיף 16 לחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה – 1975 ("החוק"). כמו כן קבעה הוועדה כי על אף זיקתו האישית והפוליטית **"יש בכישוריו המיוחדים בכדי להתגבר על זיקה זו, בכך שתרומתו לחברה תהיה משמעותית ביותר להתנהלותה והגשמת היעדים הניצבים בפניה"** (החלטת הוועדה לבדיקת מינויים מיום 09.08.15 מצ"ב).
 - ב. לעומת זאת, ביום 02.11.2016, כאשר דנה הוועדה במועמדותו לתפקיד דירקטור בתע"א (ועל רקע הכוונה להציע מועמדותו לתפקיד יו"ר דירקטוריון החברה), קבעה הוועדה כי:
 - (1) המועמד בעל זיקה אישית ופוליטית ממשית ואינטנסיבית, קרי זיקה בעוצמה גבוהה המחייבת הקפדה והחמרה בכל הנוגע לדרישה בדבר "כישורים מיוחדים" או "כשירות מיוחדת אחרת".
 - (2) לאור כהונתו כיו"ר דירקטוריון נת"ע, מצבה של נת"ע, צרכיה והאתגרים שעומדים בפניה ועיסוקיו הפרטיים והציבוריים מחד ולאור מצבה של התע"א ומורכבות התפקיד מאידך, לא יוכל המועמד להקדיש את מירב זמנו לענייני החברה.
 - (3) לכן, לא ניתן לקבוע שתרומתו של המועמד לתעשייה האווירית צפויה להיות מכרעת ולגבור על הזיקות הפוליטיות, כאשר הוא מכהן במקביל כיו"ר דירקטוריון חברת נת"ע.
 - (4) עוד בהקשר זה מבהירה הוועדה כי לעמדתה, אין מקום למנות מועמד לכהונה כדירקטור בחברה ממשלתית בטרם השלים את כהונתו כדירקטור בחברה ממשלתית אחרת בה הוא מכהן, וכי על מי שמתמנה כדירקטור להשלים את שלקח על עצמו, ולא לעבור לתפקיד בחברה ממשלתית אחרת בטרם עשה כן. לכן, הוועדה בדעה כי לא ניתן להמליץ על מועמדותו לתעשייה האווירית עד לתום תקופת כהונתו כיו"ר דירקטוריון נת"ע, זאת אף אם היה המועמד מודיע על התפטרותו מחברת נת"ע.
 - (5) יצוין, כי הוועדה מציינת בהחלטתה, כי לא דנה בהיבטים אחרים של מינויו של מר שמיר כאמור בהחלטת הוועדה המצורפת בזה.

המסקנה אליה הגיעה הוועדה, לפיה, אין בכישוריו של מר שמיר כדי להתגבר על זיקתו הפוליטית (בשל כהונתו המקבילה כיו"ר דירקטוריון נת"ע) ולפיכך לא ניתן לאשר את מינויו כדירקטור, מעוררת קושי ובכל הכבוד, נראה כי גם איננה מסקנה מחויבת נוכח ניסיונו העשיר של מר שמיר, לרבות כיו"ר

דירקטוריון תע"א עצמה, עובדה שכלל לא נזכרה בהחלטת הוועדה לעיל, תפקידיו במערכת הביטחון, כהונתו כיו"ר דירקטוריון נת"ע, כהונתו כשר החקלאות ופיתוח הכפר ועוד, הכל כמפורט בהמשך הדברים.

לפיכך, אני מבקש, בהתאם לסעיף 18 (א) לחוק החברות הממשלתיות, להשיג על החלטת הוועדה בפני הממשלה.

2. להלן עיקרי הדברים:

- א. ראשית, בכל הכבוד, לטעמי, שגתה הוועדה בכך שכרכה את סוגיית כישוריו של המועמד עם שאלת הכהונה המקבילה בנת"ע. כישוריו וניסיונו הרב והמגוון של המועמד, כמפורט בהמשך אינם במחלוקת ואין הם מושפעים כשלעצמם מביצוע של יותר מתפקיד אחד במערך החברות הממשלתיות.
- ב. כאמור, מר שמיר כהן כיו"ר תע"א במשך שתי קדנציות, ובסך הכל 6 שנים (בין השנים 2005-2011), ומטבע הדברים הנו בעל הכרות עמוקה עם החברה, עובדיה, הנהלתה והאתגרים הניצבים בפניה. כיוון שכך, ביכולתו להשתלב בצורה מהירה בתהליך קבלת ההחלטות ללא צורך בתקופת אכשרה מקובלת. שיקול זה מצביע לא רק על התאמתו לתפקיד וקיומם של כישורים מיוחדים, אלא גם על טעם מיוחד לבחור דווקא בו לתפקיד הגם שהוא נחשב בעל זיקה לשר משרי הממשלה כמשמעותה בחוק.
- ג. יוזכר גם, כי מר שמיר שרת בצה"ל כ-25 שנה כקצין בחיל האוויר (אלי"מ) כטייס, כמהנדס וכראש מחלקת מערכות [1963-1988], שתחת אחריותו המערכות האלקטרוניות ומערכות המחשוב בכלל התחומים הרלוונטיים לחיל האוויר. לכן הינו בעל ידע ומומחיות מיוחדים לכהונה דווקא בתע"א. זאת ועוד, מר שמיר כהן כיו"ר בארבע חברות ממשלתיות (אל-על, תע"א, נתיבי ישראל ונת"ע), כיו"ר ומנכ"ל בחברות פרטיות הנסחרות בנאסד"ק, וכן כיו"ר ומנכ"ל בגופים ציבוריים רבים במשך שנים ארוכות ולכן לא יכולה להיות מחלוקת בדבר כישוריו הניהוליים.

מצ"ב קורות חייו.

- ד. לכן אני סבור שיש בכישוריו של המועמד כדי להתגבר על הזיקות האישיות והפוליטיות, ככל שיש כאלה, ואין בכך כדי לגרוע מהתאמתו לתפקיד זה. לדעתי, ולו מטעם זה בלבד יש לקבל את השגתי ולאשר כי למר שמיר כישורים מיוחדים מתאימים.
- ה. יחד עם זאת ועל מנת לתת מענה לבעיית הקדשת הזמן שהועלתה ע"י הוועדה, סוכם עם מר שמיר כי יתפטר מכהונתו כיו"ר דירקטוריון נת"ע לא יאוחר מיום 31.5.17. מועד זה נקבע על מנת להתחשב גם באתגרים עימם מתמודדת נת"ע האמונה על פיתוח הרכבת הקלה בגוש דן ואשר מצדיקים כי תפקיד היו"ר בה לא יוותר בלתי מאויש למשך תקופה משמעותית. יש להדגיש, כי לפי הצהרתו, אין שמיר מקדיש לענייני נת"ע יותר מ-40 שעות חודשיות, וכי על אף עיסוקיו האחרים, יש ביכולתו להקדיש זמן מספק למינויו המוצע, ועל כן אין מניעה מעשית כי לפחות לתקופת הביניים ישמש יאיר שמיר בשני התפקידים גם יחד.
- ו. אישור קיומם של כישורים מיוחדים מתאימים במר שמיר על ידי הממשלה נדרש בדחיפות גם בשל העובדה שחברת התעשייה האווירית הינה חברה ביטחונית בעלת היקף פעילות משמעותי ביותר, המצויה במשבר מתמשך ופועלת ללא יו"ר מכהן מאמצע

ספטמבר 2016. עמדתי היא כי מבין הדירקטורים המכהנים כעת, אין מועמד בעל כישורים מספקים וניסיון רלוונטי לתפקיד יו"ר הדירקטוריון. לפיכך, קידום מינויו של שמיר לדירקטוריון בעת הזו, ובהמשך הצעת מועמדותו לכהונת יו"ר, ככל שהדירקטוריון יחליט כך, הינו בעל חשיבות מכרעת לצורך ביצוע שינויים מהותיים הנדרשים לשם הבראתה של החברה.

ז. אני סמוך ובטוח כי ליאיר שמיר כישורים מיוחדים מתאימים לכהונת דירקטור בתעשייה האווירית אשר יש בהם משום תרומה חשובה להתמודדות עם האתגרים העומדים בפני החברה.

נתונים כלכליים וההשפעה על משק המדינה

אין.

תקציב

לא נדרש תקציב לצורך ביצוע ההחלטה.

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

אין.

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

שר האוצר - מסכים

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

חוות דעתו של היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה, מצורפת להצעה להחלטה.

מוגש על ידי שר הביטחון

י"ד בכסלו התשע"ז
14 בדצמבר 2016

הנדון : חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה

בעניין : השגה על החלטת הוועדה לבדיקת מינויים בעניינו של מר יאיר שמיר

1. נושא הצעת ההחלטה

השגה, המוגשת על ידי שר הביטחון, על החלטת הוועדה לבדיקת מינויים שלא להמליץ על מינויו של יאיר שמיר לתפקיד דירקטור בחברת התעשייה האווירית בשל העדר כישורים מיוחדים.

2. תמצית ההצעה בהתייחס להיבטיה המשפטיים

סעיף 18 (א) לחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה – 1975, קובע כי:

"דירקטור יתמנה בידי השרים לאחר התייעצות עם הוועדה לבדיקת מינויים. החליטה הוועדה לבדיקת מינויים שלא להמליץ על מינויו של מועמד שנתקיים בו האמור בסעיף 18(א) רשאי השר להגיש השגה על ההחלטה שתידון במליאת הממשלה; נימוקי הוועדה יובאו בפני הממשלה באמצעות היועץ המשפטי לממשלה או נציגו; לא קיבלה הממשלה את השגת השר, לא ימונה המועמד לדירקטור".

ההשגה מוגשת בהתאם להוראת הסעיף האמור. הדיון וההחלטה בהשגה נתונה לסמכות הממשלה.

3. קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרך פתרונם:

א. בשנת 2015, בעת שדנה במועמדותו כדירקטור וכיו"ר בחברת נתיבי תחבורה עירוניים בע"מ (להלן: "נת"ע"), מצאה הוועדה כי יאיר שמיר עונה על דרישות ההשכלה והניסיון הקבועות בחוק וכי יש בכישוריו המיוחדים כדי להתגבר על הזיקה הפוליטית הקיימת למועמד, בכך שתרומו לחברה תהיה משמעותית ביותר להתנהלותה והגשמת היעדים הניצבים בפניה.

ב. לעומת זאת, לאחרונה, כאשר דנה הוועדה במועמדותו לתפקיד דירקטור בתע"א (ועל רקע הכוונה להציע את מועמדותו לתפקיד יו"ר דירקטוריון החברה), קבעה הוועדה, כי לאור מצבה של התע"א ומורכבות התפקיד ולאור העובדה שיאיר שמיר מכהן, במקביל, מזה כשנה כיו"ר דירקטוריון נת"ע, וזאת נוסף על עיסוקיו הפרטיים והציבוריים, לא יוכל מר שמיר להקדיש את מירב זמנו לענייני החברה.

ג. לפיכך מצאה הוועדה, כי נוכח העובדה שהוא מכהן במקביל כיו"ר דירקטוריון חברת נת"ע, לא ניתן לקבוע שתרומו של המועמד לתעשייה האווירית צפויה להיות מכרעת ולגבור על הזיקות הפוליטיות.

4. בעניין זה, ובהמשך לחוות הדעת של יועמ"ש הוועדה (המצ"ב), אנו סבורים אחרת:

א. ראשית, סעיף 17(ב) לחוק קובע במפורש כי לא יהיה אדם דירקטור ביותר משתי חברות אלא במקרים שקבע שר האוצר בתקנות בהתייעצות עם הרשות ובאישור הוועדה (וועדת הכספים). מנוסח הסעיף עולה כי ניתן לכהן כדירקטור בשתי חברות במקביל.

ב. שנית, נראה כי הוועדה שגתה בכך שכרכה את כישוריו של יאיר שמיר עם סוגיית הכהונה המקבילה כיו"ר נת"ע. אין מחלוקת בדבר כישוריו וניסיונו הרב והמגוון של יאיר שמיר ואלה, כשלעצמם, אינם מושפעים מביצוע של יותר מתפקיד אחד במקביל.

ג. על כן הכריכה של שאלת הכישורים הנדרשים עם שאלת הזמינות לביצוע התפקיד הינה כריכה של מין בשאינו מינו. משמצאה הוועדה כי באופן עקרוני יש לשמיר את הכישורים הדרושים למרות זיקתו הפוליטית והאישית ובצירוף העובדה שיאיר שמיר כיהן בעבר כיו"ר דירקטוריון תע"א במשך תקופה ארוכה, יש בכך כדי להעיד כי הוועדה, לא הייתה צריכה למצוא פגם במינויו.

ד. יתרה מזאת, לפי הצהרתו של מר שמיר, הוא אינו מקדיש לענייני נת"ע יותר מ- 40 שעות חודשיות וכי על אף עיסוקיו האחרים הוא מסוגל להקדיש את כל הזמן והמשאבים הדרושים לתפקידו בתע"א.

ה. שאלת הזמינות קשורה לנושא אחר שהוועדה אכן רשאת לתת לגביו את דעתה, וזאת על פי סעיף 18ב(ג)(3) לחוק. אלא שבעניין זה פועלת הוועדה כגורם מייעץ לשרים ולא כגורם מחליט.

ו. האבחנה בין סמכויותיה של הוועדה עולה באופן ברור מקריאת החוק ומפסיקת ביהמ"ש העליון (ראה בג"ץ 6777/98 שרגא רוזנברג נ' הוועדה לבדיקת מינויים) ומובהרת בהנחיית היועץ המשפטי לממשלה (6.5000).

ז. באשר לשאלת הזמינות, שר הביטחון נתן דעתו להערתה של הוועדה, ולאחר שמצא כי יאיר שמיר מקדיש לתפקידו כיו"ר נת"ע כ- 40 שעות בחודש וכן קיבל את התחייבותו של מר שמיר כי יתפטר מדירקטוריון נת"ע לא יאוחר מיום 31.05.17, החליט לקדם את מינויו של הנ"ל לדירקטוריון התע"א. בהחליטו כך, נתן השר את דעתו לאתגרים שאיתם מתמודדת עתה חברת נת"ע. טובתה של חברה זו מצריכה שלא לקטוע את כהונתו של מר שמיר כיו"ר הדירקטוריון לפני התאריך המוצע. מנגד ובהתחשב בעובדה שעיסוק זה אינו גוזל ממנו יותר מ-40 שעות בחודש, נראה כי לתקופת הביניים יוכל למלא במקביל גם את תפקידו בדירקטוריון תע"א אפילו ימונה ליו"ר.

5. יצוין, כי החלטת הממשלה מוגבלת לשאלת קיומם של כישורים מיוחדים הנוגעים למינויו של מר שמיר כדירקטור בתע"א. קבלת ההשגה תצריך עדיין בחינה של היבטים נוספים על ידי הוועדה, כפי שקבעה בהחלטתה.

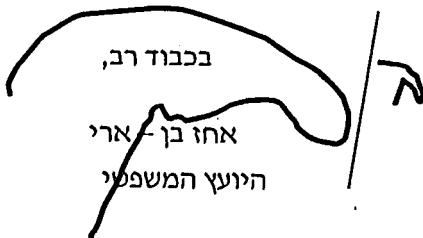
6. עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

מצ"ב עמדתה של היועצת המשפטית של הוועדה.

7. עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:

אין מניעה משפטית לקבל את ההשגה.

בכבוד רב,
אחוז בן - ארי
היועץ המשפטי

יאיר שמיר - קורות חיים

תואר בהנדסת אלקטרוניקה מהטכניון	1974
אלוף משנה בצה"ל. שירות בחיל האוויר הישראלי כטייס, מהנדס ומפקד	1963-1988
מנכ"ל 'סאיטקס ישראל'	1988-1994
מנכ"ל חברת 'עלית'	1994-1995
משנה לנשיא-קרן אתגר	1995-1997
מנכ"ל 'ויקון טלקומיוניקציה' בע"מ	1997-2004
יו"ר אל - על נתיבי אויר לישראל	2004-2005
יו"ר שמיר תעשיות אופטיקה בע"מ	2005-2007
יו"ר תעשייה אווירית	2005-2011
יו"ר ושותף מנהל בקטליסט	1999 עד היום, לסירוגין
יו"ר מרכז אקדמי שלם	2008 עד היום, לסירוגין
יו"ר מרכז גבהים	2009-2013
יו"ר החברה הלאומית לדרכים	2012-2013
שר החקלאות ופיתוח הכפר בממשלת ישראל	2013-2015
יו"ר נת"ע	2015 עד היום
יו"ר האסיפה הכללית של מכללת אוהלו	2015 עד היום

מכהן כחבר דירקטוריון במספר חברות הנסחרות בנסד"ק וכמו כן כדירקטור במספר חברות פרטיות בסקטור ההיי-טק.

מדינת ישראל
הוועדה לבדיקת מינויים
לפי חוק החברות הממשלתיות

ירושלים
א' בחשון התשע"ז
2 בנובמבר 2016
סימוכין: 106949

לכבוד
מר משה כחלון
שר האוצר

לכבוד
מר אביגדור ליברמן
שר הביטחון

נכבדי,

הנדון: החלטת הוועדה בנוגע למועמדותו של מר יאיר שמיר לתפקיד
דירקטור בחברת התעשייה האווירית לישראל בע"מ

1. הוועדה לבדיקת מינויים ("הוועדה") דנה, בישיבה מיום 30 באוקטובר 2016, במועמדותו של מר יאיר שמיר ("המועמד") לתפקיד דירקטור בחברת התעשייה האווירית לישראל בע"מ ("התעשייה האווירית").
2. הוועדה מצאה, כפי שנקבע על ידה לגבי המועמד ביולי 2015 ובאוקטובר 2015, עת דנה במועמדותו כדירקטור וכיו"ר בחברת נתיבי תחבורה עירוניים בע"מ ("נת"ע"), כי מר שמיר עונה על דרישות ההשכלה והניסיון הקבועות בסעיף 16א לחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975 ("החוק"). בעת ההמלצה על מינויו כדירקטור בנת"ע וכיו"ר דירקטוריון נת"ע סברו חברי הוועדה כי יש בכישוריו המיוחדים של המועמד בכדי להתגבר על הזיקה הפוליטית הקיימת למועמד, בכך שתורמתו לחברה תהיה משמעותית ביותר להתנהלותה והגשמת היעדים הניצבים בפניה.
3. המועמד מכהן כיום, החל מיום 2.11.15, ובנוסף על עיסוקיו הפרטיים והציבוריים השונים, כיו"ר דירקטוריון נת"ע. נוכח האמור, עובר לקיום ישיבת הוועדה בעניינו של המועמד, ביום 19.10.16, פנתה אליו מזכירות הוועדה וביקשה לקבל את התייחסותו לכך שלפני כשנה בלבד אישרה הוועדה את מינויו כיו"ר חברת נת"ע, בהתחשב בכישוריו המיוחדים ובצורכי החברה והאתגרים שעמדו בפניה, על אף קיומה של זיקה פוליטית, ומדוע הוא מבקש להפסיק כהונתו שם.
- באותו היום ניתנה תשובתו של המועמד, לפיה הוא אינו רואה מניעה מלשמש כדירקטור בתעשייה האווירית בנוסף לתפקידו בנת"ע ואין בכוונתו לעזוב את דירקטוריון נת"ע.
4. נציין, כי ממכתב הסתדרות העובדים מיום 10.10.16 שהועבר לידי הוועדה כמו גם מהפרסומים בתקשורת, עולה כי הכוונה היא למנות את המועמד בהמשך ליו"ר דירקטוריון התעשייה האווירית, אף שמינוי יו"ר דירקטוריון מסור לדירקטוריון החברה, כפוף לאישור השרים.
5. נוהל הוועדה מזה שנים, הידוע גם לשרים, קובע כי אין זה נכון שדירקטור יכהן בשתי חברות ממשלתיות בו זמנית וזאת על מנת לאפשר לדירקטור להקדיש את מירב זמנו ומרצו לחברה בה הוא מכהן וכן שניתן יהיה לשלב מספר יותר גדול של דירקטורים טובים ומוכשרים בחברות הממשלתיות.

6. הדברים מקבלים משנה תוקף כאשר מדובר ביושב ראש דירקטוריון של חברה גדולה ומורכבת (בעלת סיווג 9), המנהלת פרוייקטים גדולים, בתקציבים משמעותיים, המועמד לכהן כדירקטור בתעשייה האווירית - חברה ממשלתית מהגדולות במשק (בעלת סיווג 10/11), בעלת היקף פעילות משמעותי ביותר, המצויה במשבר ואשר נדרשים שינויים מהותיים לשם הבראתה.
- מובן כי ככל שהכוונה היא למנות את המועמד בהמשך כיו"ר דירקטוריון התעשייה האווירית, יש בכך כדי לחזק עוד יותר את האמור מעלה, בפרט כאשר בהתאם להחלטת דירקטוריון החברה, יו"ר דירקטוריון החברה היוצא כיהן כיו"ר פעיל בהיקף של 100%.
7. מועמדותו של מר שמיר לתעשייה האווירית הועלתה על ידי שר הבטחון, מר ליברמן, אשר המועמד היה חבר במפלגתו ואליו יש לו, על פי הצהרתו, זיקה אישית ופוליטית. בנוסף קיימת למועמד זיקה אישית ופוליטית לשרים נוספים, עליה הצהיר בשאלון שמילא.
- המועמד בעל זיקה אישית ופוליטית ממשית ואינטנסיבית, קרי זיקה בעוצמה גבוהה המחייבת הקפדה והחמרה בכל הנוגע לדרישה בדבר "כישורים מיוחדים" או "כשירות מיוחדת אחרת".
8. חברי הוועדה בדעה, כי לא ניתן לקבוע שתרומתו של המועמד לתעשייה האווירית צפויה להיות מכרעת ולגבור על הזיקות הפוליטיות, כאשר הוא מכהן במקביל כיו"ר דירקטוריון חברת נת"ע, וזאת בין היתר, בהתחשב בכך שנת"ע חברה גדולה הנמצאת בעיצומו של פרוייקט מורכב ורגיש וכן אל מול היקף פעילותה העסקי והכספי של התעשייה האווירית ומורכבותם של אלו. מובן, כי דברים אלה מקבלים משנה תוקף נוכח הפרסומים כמפורט בסעיף 4 לעיל, מהם עולה, כי הכוונה היא למנותו בהמשך כיו"ר דירקטוריון התעשייה האווירית.
9. למעלה מן הדרוש ולמען הסדר הטוב עמדתה של הוועדה היא שאין מקום למנות מועמד לכהונה כדירקטור בחברה ממשלתית בטרם השלים את כהונתו כדירקטור בחברה ממשלתית אחרת בה הוא מכהן, וכי על מי שמתמנה כדירקטור להשלים את שלקח על עצמו, ולא לעבור לתפקיד בחברה ממשלתית אחרת בטרם עשה כן. מאחר ורק ביום 2.11.2015 מונה המועמד כיו"ר דירקטוריון נת"ע, חברה האחראית על הקמתה וניהולה של מערכת הסעת ההמונים במטרופולין תל אביב, ומצויה בעיצומם של תהליכים מרכזיים, הוועדה בדעה כי לא ניתן להמליץ על מועמדותו לתעשייה האווירית עד לתום תקופת כהונתו כיו"ר דירקטוריון נת"ע. זאת אף אם היה המועמד מודיע על התפטרותו מחברת נת"ע. עם זאת, כאמור, אין זה המצב במקרה דנן.
10. נוכח עמדת הוועדה שהובאה לעיל, לא נדונו על ידי הוועדה סוגיות נוספות הקשורות למינוי המועמד כדירקטור בתעשייה האווירית, כמו הטענה בדבר העדר מקום בדירקטוריון החברה מאחר ונערכו בה בחירות לשם בחירת דירקטורים מקרב עובדי החברה ולפיכך שני המינויים הבאים לדירקטוריון החברה שעל השרים לערוך צריכים להיות מטעם עובדי החברה, טענה שהובאה לידיעת השרים עת נתקבל השאלון של המועמד במזכירות הוועדה. בנוסף לא נידונו, בין היתר, שאלות הקשורות לתפקודו של מר שמיר בכהונתו בעבר כיו"ר דירקטוריון התעשייה האווירית, שחלקם מצא ביטוי גם במכתבים אנונימיים שהתקבלו במזכירות הוועדה בעניינו של המועמד והעלו סוגיות לבדיקה.

11. מאחר והתעשייה האווירית פועלת ללא יו"ר מזה חודש וחצי, מיום 15.9.16, וכי חרף העובדה כי בהתאם לסעיף 24 לחוק על הדירקטוריון של חברה ממשלתית לבחור באחד מחבריו ליו"ר, נמסר לוועדה כי דירקטוריון החברה טרם קיים דיון בעניין, רשות החברות הממשלתיות תפנה לדירקטוריון בעניין זה.

12. אודה לכם אם תוכן מכתב זה יובא לידיעת מר שמיר.

בכבוד רב,

בלהה גילאור, שופטת (בדימוס)
יו"ר הוועדה לבדיקת מינויים

מדינת ישראל
הוועדה לבדיקת מינויים
לפי חוק החברות הממשלתיות

ירושלים
יד כסלו תשע"ז
14 בדצמבר 2016

לכבוד
ד"ר אביחי מנדלבליט
היועץ המשפטי לממשלה

נכבדי,

הנדון: החלטת הוועדה לבדיקת מינויים בנוגע למועמדותו של מר יאיר שמיר לתפקיד
דירקטור בחברת התעשייה האווירית לישראל בע"מ

אני מתכבדת להביא בפניך את עמדת הוועדה לבדיקת מינויים ("הוועדה"), לעניין מועמדותו של מר יאיר שמיר לתפקיד דירקטור בחברת התעשייה האווירית לישראל בע"מ ("החברה" או "התעשייה האווירית"), וזאת על רקע השגת שר הביטחון על החלטת הוועדה בעניין זה מיום 30.10.16 ("החלטת הוועדה"), שהועברה לעיוננו, כפי שהוגשה לממשלה:

רקע

1. בחודש יולי 2015 ובחודש אוקטובר 2015, אישרה הוועדה את מינויו של מר שמיר כדירקטור וכיו"ר בחברת נתיבי תחבורה עירוניים בע"מ ("נת"ע"), בהתאמה. במסגרת בדיקת המועמדות מצאה הוועדה כי למר שמיר זיקה אישית ופוליטית, וזאת לאחר שכינה כשר בממשלה ה-33, עד לתאריך מאי 2015. עם זאת, סברו חברי הוועדה כי יש בכישוריו המיוחדים של המועמד בכדי להתגבר על הזיקה הפוליטית הקיימת למועמד, בכך שתרומו לחברה תהיה משמעותית ביותר להתנהלותה והגשמת היעדים הניצבים בפניה.

2. בהתאם לכך, מר יאיר שמיר מכהן החל מיום 16.8.15, ובנוסף על עיסוקיו הפרטיים והציבוריים השונים, כדירקטור בנת"ע, והחל מיום 2.11.15 כיו"ר דירקטוריון נת"ע.

3. עובר לקיום ישיבת הוועדה בעניין מועמדותו כדירקטור בתעשייה האווירית, פנתה מזכירות הוועדה למר שמיר וביקשה לקבל את התייחסותו לכך שלפני כשנה בלבד אישרה הוועדה את מינויו כיו"ר חברת נת"ע, בהתחשב בכישוריו המיוחדים ובצורכי החברה והאתגרים שעמדו בפניה, על אף קיומה של זיקה פוליטית, ומדוע הוא מבקש להפסיק כהונתו שם. תשובתו של המועמד היתה, כי הוא אינו רואה מניעה מלשמש כדירקטור בתעשייה האווירית בנוסף לתפקידו בנת"ע ואין בכוונתו לעזוב את

בניין 23 המגדל, קומה 8, הגן הטכנולוגי מלחה, ירושלים 9695102,

טל': 02-5421500,

דירקטוריון נת"ע. בשאלון אותו מילא הצהיר המועמד כי באפשרותו להקדיש לתפקידו כדירקטור בחברת התעשייה האווירית עד 40 שעות חודשיות (שהן כ-20% משרה).

4. נת"ע היא חברה ממשלתית בבעלות מלאה של המדינה. המדובר בחברה גדולה ומורכבת (בעלת סיווג 9), האחראית על תכנון מערכת הסעת ההמונים של מטרופולין תל אביב, וכן על הקמת "הקו האדום", שהוא חלקה הראשון של המערכת. מדובר בפרוייקט תחבורה גדול ומורכב ביותר, כאשר תקציב הקו האדום בלבד עומד על מעל 16 מיליארד ₪. הפרוייקט כולו נמצא בשלביו ההתחלתיים, ואולם נת"ע מצויה כיום בשלבים מתקדמים לקראת יציאה למכרזים להקמת הקו הסגול והקו הירוק. משכך, זקוקה נת"ע ליציבות ניהולית, וזאת לאחר שנים של בעיות קשות בקידום היעדים לשמם הוקמה.

בהתאם להצהרת מר שמיר בשאלון שמילא לצורך מינוי כיו"ר דירקטוריון נת"ע, ציין כי יוכל להקדיש 40 שעות חודשיות לכהונתו בחברה, וכך גם צויין במסגרת הצעת המחליטים.

5. מר שמיר מועמד לכהונה כדירקטור בתעשייה האווירית - חברה ממשלתית העוסקת, בין היתר, בפיתוח וייצור מטוסים צבאיים ואזרחיים, לוויינים, כלי טיס בלתי מאוישים, מערכות נשק וחימוש ומערכות אלקטרוניות העושות שימוש בטכנולוגיות מהמתקדמות בעולם. החברה היא חברה מהגדולות במשק הישראלי (בעלת סיווג 10(1) – הסיווג הגבוה ביותר), המעסיקה למעלה מ-15,000 עובדים, בעלת היקף פעילות משמעותי ביותר של קרוב ל-4 מיליארד דולר בשנה, ובעלת פעילות ענפה בארץ ובעולם. כאמור בהחלטת הוועדה, החברה מצויה כיום בעיצומו של תהליך הבראה שנדרש לשם הוצאתה מהמשבר בו היא מצויה. בהתאם להחלטת דירקטוריון התעשייה האווירית, יש צורך נכון לעת הזאת ביו"ר דירקטוריון פעיל בהיקף של 100% משרה – יו"ר אשר ככלל זהו עיסוקו היחיד, ובהתאם להחלטה זו יו"ר החברה היוצא כיהן כיו"ר פעיל בהיקף של 100%.

6. מהפרסומים בתקשורת, מהמכתב שנשלח ליו"ר הוועדה על ידי הסתדרות העובדים ביום 10.10.16, ואף מנוסח הצעת המחליטים שהוגשה לממשלה, עולה, כי הכוונה היא למנות את מר שמיר ליו"ר דירקטוריון התעשייה האווירית, ולא להסתפק במינוי לדירקטור מהשורה.

7. כידוע, בהתאם להוראות חוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975 ("החוק") בחירה ביו"ר דירקטוריון לא נעשית על ידי השרים אלא על ידי חברי הדירקטוריון, מבין חבריו, באישור השרים לאחר התייעצות עם הוועדה לבדיקת מינויים.

בניין 23 המגדל, קומה 8, הגן הטכנולוגי מלחה, ירושלים 9695102

טל': 02-5421500

פקס: 02-5695310

שער הממשלה : www.gov.il

gov

כתובתנו באינטרנט: www.gca.gov.il

זיקה לשר משרי הממשלה

8. בהחלטתה קבעה הוועדה כי המועמד בעל זיקה אישית ופוליטית ממשית ואינטנסיבית, קרי זיקה בעוצמה גבוהה המחייבת הקפדה והחמרה בכל הנוגע לדרישה בדבר "כישורים מיוחדים" או "כשירות מיוחדת אחרת".

9. על פי הצהרתו של מר שמיר בשאלון אותו מילא, קיימת למועמד זיקה אישית לשר הביטחון מר ליברמן, מתקופת היותו של המועמד יו"ר באל על ומתקופת חברותו בממשלה. בנוסף, כיהן המועמד כשר מטעם מפלגת ישראל ביתנו, שמר ליברמן עומד בראשה, וזאת עד לחודש מאי 2015.

שר הביטחון, יחד עם שר האוצר, הוא השר המציע את מועמדותו של מר שמיר, והאחראי על ענייני החברה.

10. בנוסף, על פי הצהרתו של מר שמיר בשאלון קיימת לו זיקה אישית למר חיים כץ, שר הרווחה, אשר כיהן משך שנים ארוכות כמזכיר ועד העובדים של התעשייה האווירית, מתקופת היותו של המועמד יו"ר בחברת התעשייה האווירית ומתקופת חברותו בממשלה.

כן ציין המועמד בשאלון כי קיימת לו זיקה אישית למר ישראל כץ, שר התחבורה, מתקופת היותו יו"ר בנתיבי ישראל ומתקופת חברותו בממשלה.

11. לעניין זה נביא מהדברים האמורים בהנחיית היועץ המשפטי לממשלה 6.5000 בנושא "מינויים בחברות ממשלתיות ובתאגידים ציבוריים" ("הנחיית היועץ"), בפרק העוסק בזיקה לשר. לעניין זה נאמר בהנחייה, בין היתר -

"זיקה מפלגתית-פוליטית, כזיקה אישית או עסקית אחרת, יש בה כדי לפסול מינוי, כשהשיקול הפוליטי או האישי הוא רכיב בשיקולי המינוי, והזהות הפוליטית, או הזיקה האישית, משמשת 'נקודת הזכות' בתחרות בין מועמדים. השיקול הפוליטי בהקשר זה הוא שיקול זר שדינו להיותר מחוץ לתחום שיקול הדעת, ואסור להביאו בחשבון".

עוד מוסיפה הנחיית היועץ וקובעת -

"איסור המינוי הפוליטי חשוב במיוחד לעניין מינויו של דירקטור בחברה ממשלתית לאור עקרון עצמאותו של דירקטור. הדירקטור, משעה שנתמנה, אינו חב חובת אמונים אלא לחברה שבה מונה, אין הוא זרועו הארוכה של השר הממנה אותו, ואין הוא כפוף להוראות השר באשר לאופן פעולתו. מערכת יחסים של זיקה פוליטית איננה מתיישבת עם עצמאות זו."

[ההדגשה אינה במקור. נ.א.]

בניין 23 המגדל, קומה 8, הגן הטכנולוגי מלחה, ירושלים 9695102, טל': 02-5421500, פקס: 02-5695310

12. לעניין עוצמת הזיקה קובעת הנחיית היועץ –

"בבחנה מועמד בעל זיקה, על הוועדה לתת דעתה גם לעוצמתה של הזיקה. לא הרי זיקה רחוקה וחולפת כהרי זיקה ממשית ואינטנסיבית. הדעת נותנת, שככל שהמדובר בזיקה בעוצמה גבוהה יותר, כך יש להקפיד ולהחמיר בכל הנוגע לדרישה בדבר כישורים מיוחדים".

[ההדגשה אינה במקור. נ.א.]

13. הזיקה האישית והפוליטית של מר שמיר – שהיא גם עוצמתית ביותר, וגם רלוונטית למינויו לחברת התעשייה האווירית, מחייבת הקפדה והחמרה בעניין מינוי זה בכל הנוגע לדרישה בדבר "כישורים מיוחדים" או "כשירות מיוחדת אחרת".

"כישורים מיוחדים" או "כשירות מיוחדת אחרת"

14. לעניין דרישת הכישורים המיוחדים או הכשירות המיוחדת האחרת, בחנה הוועדה את השאלה האם בשל כישוריו המיוחדים של מועמד בעל זיקה לשר משרי הממשלה, משקלה הסגולי של תרומתו לחברה צפויה להיות כה מכרעת, עד כי הדבר מצדיק לקחת את הסיכון הטבוע במינויו. גם במקרים בהם מוצעים מועמדים בעלי זיקה, על המינויים להיות ראויים למעלה מכל ספק, בעלי תרומה ייחודית ונכבדה ביותר.

כהונה בשתי חברות במקביל

15. בהתאם למדיניות הוועדה מזה שנים, הידועה גם לשרים, אין זה נכון שדירקטור יכהן בשתי חברות ממשלתיות בו זמנית, שכן טובת החברה מחייבת שהדירקטור יקדיש את מירב זמנו ומרצו לחברה בה הוא מכהן, וכן על מנת שניתן יהיה לשלב מספר יותר גדול של דירקטורים טובים ומוכשרים בחברות הממשלתיות.

16. כפי שצויין גם בהחלטת הוועדה, הוועדה בדעה כי התפטרותם של דירקטורים ויו"רים המכהנים בחברות ממשלתיות בכדי שיתמנו לחברות ממשלתיות אחרות, אינה רצויה, וזו היתה עמדתה במקרים שהובאו בפניה בעבר.

ההלטת הוועדה

17. על רקע עמדת הוועדה שהובאה לעיל לעניין כהונה מקבילה בשתי חברות, סברה הוועדה כי הנימוקים כנגד מינוי דירקטור לכהונה בשתי חברות במקביל, נכונים בבחינת קל וחומר לעניין מועמדות לכהונה במקביל בשתי חברות, שהינן מן הגדולות והמורכבות מבין החברות הממשלתיות. מובן שככל שהכוונה היא למנות את המועמד בהמשך כיו"ר דירקטוריון התעשייה האווירית, יש בכך כדי לחזק עוד יותר את הקושי שעולה מכהונה במקביל בשתי חברות.

18. למיטב הידיעה לא היה מקרה בו התבקשה הוועדה לאשר מינוי של אדם לכהונה כיושב ראש דירקטוריון חברה ממשלתית, כאשר הוא מכהן כבר כיושב ראש

בניין 23 המגדל, קומה 8, הגן הטכנולוגי מלחה, ירושלים 9695102,

פקס: 02-5695310

טל': 02-5421500,

שער הממשלה : www.gov.il

gov

כתובתנו באינטרנט: www.gca.gov.il

דירקטוריון חברה ממשלתית אחרת. בנסיבות אלו, וודאי שלא אושר מינוי לכהונה מקבילה כיו"ר דירקטוריון בשתי חברות גדולות ומשמעותיות כמו נת"ע והתעשייה האווירית.

19. יתרה מזאת, כמובהר לעיל, למר שמיר זיקה פוליטית עוצמתית ביותר המחייבת, בהתאם להנחיית היועץ, לבחון האם "משקלה הסגולי של תרומתו לחברה צפויה להיות כה מכרעת, עד כי הדבר מצדיק לקחת את הסיכון הטבוע במינוי בשל קשריו עם שר משרי הממשלה".

מאחר שלגישת הוועדה, טובת החברה מצדיקה שלא למנות את אותו אדם כדירקטור בשתי חברות במקביל, וזאת אף בהעדר דרישה של כישורים מיוחדים, עמדת הוועדה היתה כי קל וחומר שלא ניתן לקבוע שתרומתו של מועמד כדירקטור לתעשייה האווירית צפויה להיות מכרעת, כפי שנדרש על מנת לעמוד בדרישת הכישורים המיוחדים של מועמד בעל זיקה, ובוודאי לא זיקה אישית ופוליטית כה עצמתית כמו במקרה דנן, כאשר הוא מכהן במקביל כיו"ר דירקטוריון חברת נת"ע. זאת בין היתר, בהתחשב במורכבותן של החברות, כפי שתוארה לעיל.

20. החלטת הוועדה התבססה כאמור על היעדר כישורים מיוחדים לכהונה במקביל בשתי חברות ממשלתיות מהגדולות במשק. בנסיבות אלו לא בחנה הוועדה את עמידתו של המועמד ברף הכישורים המיוחדים הנדרש לשם כהונה בחברת התעשייה האווירית. הרף האמור נקבע בהתייחס לכל חברה וחברה, ביחס להיקף פעילותה והכישורים הנדרשים לכהונה כדירקטור בה. הסתמכות הצעת המחליטים על עובדת היותו יו"ר בעבר, אינה מביאה בחשבון את חלוף השנים מאז סיים תפקידו וההתפתחויות העיסוקיות והטכנולוגיות שחלו במערכי החברה השונים, וממילא הוועדה תיחדש לבחון את תיפקודו כיו"ר בשנים 2005-2011.

אציין כי כאשר מונה המועמד כדירקטור וכיו"ר התעשייה האווירית בעבר הצהיר בשאלונים שמילא אז כי אין לו זיקה כלשהי לשר משרי הממשלה וכי בעבר כיהן אביו כראש הממשלה. לפיכך לא נבחנו על ידי הוועדות שדנו במועמדותו באותן שנים הכישורים המיוחדים שלו ביחס לתעשייה האווירית.

21. בעבר, עת נבחנה כהונתו של מר שמיר כדירקטור וכיו"ר בחברת נת"ע, חייבה הזיקה האישית והפוליטית שלו את בחינת כישוריו המיוחדים, ואלו נמצאו כמספקים לעניין חברת נת"ע. באותה עת מפלגת ישראל ביתנו לא היתה חלק מהממשלה ומר ליברמן לא כיהן בה כשר.

הצעת שר הביטחון למנות את מר שמיר כדירקטור בתעשייה האווירית (וכאמור, ככל הנראה כיו"ר בחברה בהמשך), היתה חלק ממספר הצעות למינוי של מקורביו של שר הביטחון שהועלו על ידו במקביל - המועמד, שכיהן כשר מטעם ישראל ביתנו והוועדה בחנה את מועמדותו לתעשייה האווירית; השר לשעבר מר יצחק אהרונוביץ',

בניין 23 המגדל, קומה 8, הגן הטכנולוגי מלחה, ירושלים 9695102,

פקס: 02-5695310

טל': 02-5421500

שער הממשלה : www.gov.il

gov

כתובתנו באינטרנט: www.gca.gov.il

שלאחרונה אושרה מועמדותו כיו"ר דירקטוריון חברת תעש מערכות בע"מ, לאחר שמינויו נבחן על ידי הוועדה; והשר לשעבר מר עוזי לנדאו, שמועמדותו כדירקטור בחברת רפאל - מערכות לחימה מתקדמות בע"מ, נבחנת בימים אלו.

22. יודגש, כפי שאף נאמר בגוף ההחלטה, כי מאחר והחלטת הוועדה התבססה על היעדר הכישורים המיוחדים לכהונה בשתי החברות במקביל, לא נדונו על ידי הוועדה סוגיות נוספות הקשורות למינוי המועמד כדירקטור בתעשייה האווירית, שהינן תנאי למינויו.

ככל שתתקבל ההשגה יהיה צורך לחזור לוועדה לדון בכל יתר הסוגיות, בין היתר, בסוגיות הנוגעות לניגוד עניינים ביחס למינויו של מר שמיר כדירקטור בחברה, בהערכת תפקודו כיו"ר התעשייה האווירית בשנים 2005-2011, בהערכת תפקודו כיושב ראש חברת נת"ע ובטענה בדבר העדר מקום בדירקטוריון החברה בשל הצורך למנות שני דירקטורים מקרב עובדי החברה שנבחרו בבחירות שהתקיימו בה.

23. נבקש להביא את החלטת הוועדה ואת מכתבנו זה בפני הממשלה, בהתאם לקבוע בסעיף 18(א) לחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975.

בכבוד רב,

ק/ עו"ד ניו"ר אבו עיטה

העתק: השופטת (בדימוס) בלה גילאור, יו"ר הוועדה
מר אבי ליכט, המשנה ליועץ המשפטי לממשלה
מר אורי יוגב, מנהל רשות החברות הממשלתיות

בניין 23 המגדל, קומה 8, הגן הטכנולוגי מלחה, ירושלים 9695102, טל': 02-5421500, פקס: 02-5695310

שער הממשלה: www.gov.il

gov

כתובתנו באינטרנט: www.gca.gov.il